

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Prețul inserțiunilor:	Correspondențele se adresează relațiunei
Pentru Austro-Ungaria pe an. 10 coroane	Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte 8 cor. de aci în sus 10 coroane	„FOAIA DIECESANĂ” iară banii de prenumerațiune și inserțiuni al
” ” ” ” pe 1/2 an 5 ”		ADMINISTRAȚIA
” România și străinătățile pe an 14 franci		Lebrăriei și Tipografeii diec. în Caransebeș
” ” ” ” pe 1/2 an 7 ”		

Cristos a înviat!

Cu inimă înălțată și voioasă vestim unul altuia astăzi marea minune dzească: Cristos a înviat! Inimile noastre, dela cel mai mic până la cel mai mare, dela sêrac până la bogat, sunt pline de bucuria învierii Domnului nostru Isus Cristos. Astăzi ne simțim mai înălțați, mai voioși; simțemintele de bucurie și veselie redică astăzi inimile noastre, căci viața a învins moartea, căci Cristos a înviat și ne-a dăruit viața vecinică.

Cristos a înviat! Această cântare de învingere, această cântare triumfătoare rêsună astăzi în sântele biserici, și între credincioșii bisericii noastre dreptmăritoare, după ce în zilele Patimilor Domnului nostru Isus Cristos am auzit cu inimă sdrobotită și umilită de greutatea rêuțății omenesci, cântările duioase și patrunzătoare ale sântei noastre biserici, carea s'a îngrijit ca o maică bună și adevărată, să ne aducă la căință și la recunoascerea rêuțății și păcatelor noastre.

Cristos a înviat! Da, Cristos Fiul lui Dumnezeu, carele a suferit cele mai crâncene patimi, carele a fost espus batjocurei oamenilor îngâmfați și rêuțacioși, carele a fost fără vină judecat la moarte, restignit și apoi închis în mormânt, — a înviat biruind moartea, a înviat sdrobind legăturile iadului, moscenirea câștigată prin păcatul strămoșilor nostri, a înviat dând de rușine pe pismătăreții jidovi îngâmfați, a înviat și a revărsat bucurie și veselie în sufletele cele întristate și înspăimântate ale sântilor sêi învățacei, a înviat și noauă tuturoră ne-a deschis

ceriurile și ne-a netezit calea către Tatăl ceresc, către fericirea vecinică.

Cristos cel batjocurit, cel scuipat, restignit și îngropat a înviat, precum și îngerul Domnului a mărturisit purtătoarelor de mir muori, zicând: Sei u că pe Isus cel rêuștignit căutați. Nu este aici, căci a înviat, precum a zis mai nainte. Cristos a înviat și strălucesc acuma în lumina cerească cea neapropiată, întrând întru mărirea Tatălui ceresc. De aceea: Sê ne curățim simțirile și sê vedem pe Cristos strălucind cu neapropiata lumină a învierii, și bucurați vê zicând, luminat sê-l auzim cântându-i cântare de biruință.

Mare și minunată este taina rêsucumpărării neamului omenesc din robia păcatului. Minunate și nepătrunse de mintea omenescă sunt sfaturile dzeesci, întru conducerea noastră. Din toate însă luminat iese la iveală nemărginita bunăfăte și iubire a lui Dumnezeu față de noi păcătoșii. Omul a păcătuit s'a făcut nevrednic de bunătatea dzească, în rêuțatea sa a ajuns până acolo, că și-a uitat cu totul de Dumnezeu, și totuș Dumnezeu, carele nu voesce moartea păcătoșului, pe însuș Fiul sêu, pre Mielul cel nevinovat, îl dá preț de rêsucumpărare, pentru ca sê ne redice din întunerec la lumină, din nesciință la cunoșcință adevărată de Dumnezeu; pentru ca sê se sdrobească puterea diavolului asupra noastră, ce și-o câștigase prin păcatul strămoșilor nostri.

Așa a iubit Dumnezeu lumea încât pe Fiul sêu Unul născut l-a dat pentru noi.

Și Fiul lui Dumnezeu a venit în lume, ca să vestească Evangelia săracilor, să vindece pe cei cu inima zdrobită, să vestească robilor iertare și orbilor vedere; El a venit ca să slujască și să-și dea sufletul său răscumpărare. El venind, s'a micșorat pe sine chipul robului luând, întru asemănarea oamenilor făcându-se, și cu chipul aflându-se ca omul, s'a micșorat pe sine ascultătoriu făcându-se până la moarte, și moartea crucei. Fiul lui Dumnezeu s'a rănit pentru fărădelegile noastre, s'a zdrobit pentru nelegiuirile noastre, — și prin ranele lui noi ne-am vindecat.

Văzând noi atâta iubire dzească să fie oare cu puțință, ca noi să stăm ca împetriți? să stăm nepăsători și rece la ziua Învierii? Să fie oare cu puțință, ca sufletele noastre să nu fie străbătute de dorința, ca să ne arătăm vrednici de iubirea dzească, și de roadele Patimilor Domnului nostru Isus Cristos? Este oare cu puțință ca să nu aducem jertfă inimile noastre Fiului lui Dumnezeu astăzi, când sărbămăm mărcața sărbătoare a Învierii, mulțămindu-i pentru Patimile sale aducătoare de viață? Fără îndoială, nu este cu puțință!

Arătându-ne deci vrednici și mulțămitori pentru nemărginita iubire a lui Dumnezeu și pentru patimile Domnului nostru Isus Cristos, să ne întărim în credința noastră, să ne alipim strâns de biserică noastră strămoșească dreptmăritoare, să ne ferim de toți aceia cari cu momeli și ademeniri caută a ne înstrăina de biserică noastră dreptmăritoare, precum oarecândva diavolul în chip de șerpe a ademenit pe strămoșii noștri în raiu supunându-i morții; și intrarmați cu scumpa noastră lege și alipiți de sânta noastră biserică strămoșească dreptmăritoare întemeiată de Domnul nostru Isus Cristos: să vestim tuttora Învierea Domnului strigând cu bucurie:

Cristos a înviat!

Plângerea

Sânței mănăstiri a Silvașului din eparhia Hațegului din Pristop

După aceasta pișătorile*) au găsit.

Unde și s-ta lavră Tismana s'a zidit,

*) Acesta este termenul popular românesc, cu care se desemna la 1350 cataractul, ce curge pe sub mănăstirea Tismana.

Unde și moascele s-tului se găsec,

Și minunile i-se vestesc.

Deci dela s-tul Nicodim s'a făcut

Tuturor de obște început.

În țeara românească la multe zidiri

Biserici, schituri și mănăstiri**).

A doaua lavră Cozia Mircea o au zidit

Și s-tul Nicodim o au sfântit.

Dintre acele zile bune și norocite

Multe biserici și mănăstiri sunt zidite,

Prin toată țeara românească

Și în toată cea moldovenească,

Și aci în Ardeal sunt multe

Dintre aceea vreme făcute

De domnii și de boierii țării românesci

Și de ai țării moldovenești,

Și atâta de multe sunt

Cât nu le pot scrie întru acest cuvânt.

Zic numai una cea mai alcasă din toate

Care au fost în gloate

Din Belgărad metropolia,

Scaunul țerei și țaria,

Pre carea o au zidit

Michaiu Vodă viteazul cel prea vestit

Mare și frumoasă cu totul de peatră

Și foarte bine întemeiată.

Și dintru aceasta se arată

Că era pravoslavie adevărată.

Întru aceste trei țeri și o credință

Dreaptă întru sânta Troiță.

Atunci D-zeu bine au voit,

Și eu a doaua oară m'am înnoit*)

De o doamnă mare și vestită,

Zamfira cea pururea pomenită,

Fata lui Moise voivod în Bucuresci,

Din neamul marilor Băsărabesci.

La anul cinci sute douăzeci peste o mie,

Mi-au pus a doaua oară temelie

Noauă frumoasă de peatră

Prea foarte înfrumșetată.

Și cu zid încunjurată

M'au înzestrat cu moșii,

Cu sate și cu vii

Și cu odoare m'au împodobit

Întru tot desăvârșit.

Apoi după sântul Nicodim a urmat

Tismenei să-i fiu fată m'au închinat

Și așa cu a lui D-zeu bună vrere

Am stat multă vreme în putere,

Cu tot Ardealul în bună credință întărită

De nici un eres clătită

**). Aceste expresiuni denotă, că tradițiunea ține cont numai de construcțiunile religioase de pe timpul s-tului Nicodim.

*) Dacă mănăstirea Silvașului s'a prenoit la 1520, de cătră domnița Zamfira, atunci ea își are începutul în primele zecimi de ani ale secolului al XIV adică înainte de 1442. Aceasta o zicem fundându-ne pe chrisovul Domnitoriului Vladislav al Valachiei, care ne arată, că mănăstirea Apele, seau a Silvașului, fundată de cătră s-tul Nicodim mai pre urmă de a Silvașului, își are începutul la 1342.

Și atunci un tânăr oare-care din sat,
 Numele lui Ioan s-lui Nicodim au urmat
 Din lume și din rudenii cu totul au eșit
 Și aici la minte au venit
 Întru o stâncă chilie și-au făcut
 În carea slujind, lui D-zeu a plăcut
 Și pe el după sfârșit
 D-zeu l'a proslăvit,
 Pescera și acum se găsesce
 Și chilia sfântului se numesce.
 Eară după oare-care întemplantare
 Cu a lui D-zeu înainte apărare
 Rudele sfântului cele din sat
 Moascele cu totul le-au ridicat
 Și în țeara românească le-au adus
 La oare-care mănăstire le-au pus*
 Însă la neamul lui pururea se pomenesce
 Fiind-că și o părțică din moascele lui se
 găsesce

Până aici s'au implut
 Cuvântul cel din început
 Aici istorie pentru mine grăită,
 Că am fost bine norocită.
 Vrând să arăt ce se grăesc
 Acum de mirare mă uimesc.
 Nu știu de unde se încep,
 Și a grăi nu mă pricep.
 Să fac o jalnică povestire
 Pentru mine s-ta mănăstire
 A Silvașului cea vestită
 Acum pustie și răpită.
 O limbă ritorească
 Acum trebuie să grăiască,
 Să arete această întemplantare,
 Groaznică și de mirare;
 Și o mare nenorocire,
 De care gând te îngrozesti preste fire,
 Cum pravoslavia în toată lumea se arde
 De cumplită tirăniă a pazei și se scade
 Prin trâmășii lui cei cu cheltuială multă.
 Cari neîncetat cu pravoslavnicii se luptă,
 Ca pravoslavia să o pearză
 Au cu cât ar putea mai tare să o scadă,
 Accasta în toate părțile sau dus
 Și până la Ardeal au ajuns;
 Și atunci Ardealul cât de mare
 A simțit dela Papa mare turburare;
 La anul șapte sute și unul preste o mie.
 Perzare cumplită și urgie.
 Atunci Atanase Metropolia și Biserica îndrepta
 Și a norodului creștinesc grijă purta
 Atunci popi latinesci, oameni pre a lor voie
 au găsit
 Fie acest archierou prea lesne de amăgit
 Sfătuindu-l patru dogme să primească

Din credința lor cea latinească
 Cu aceste (zice) legea nu se strică,
 Nici credința bună să se ridică.
 Să le creadă bine așa l'a învățat și i-a spus
 Că va fi cu Christos în ceri sus.
 Fiind-că la papa este
 A ceea a ceriului cheiă.
 El deschide la toți și le face intrare,
 Că preste toate este mai mare
 Și așa foarte s'au amăgit,
 Ponturile Papei au primit
 Nu știu zice au căzut, — din prostime sau
 din mândrie

La atâta cumplită ticăloșie
 Că fiind om muritor în lume
 În lume și-au căutat titlul de mărime
 Acest vlădică, dacă s'a unit s'eracu
 I-a umplut papa sacu
 De titlușuri înalte,
 Mincinoase și deșarte,
 Popilor și norodului le-au dat nădejde,
 Precum că iobăgia se va perde,
 Și vor fi nemeși ei
 Și ficiorii lor vai de ei!
 Acest dar mare le au făgăduit
 Cu care iau și amăgit,
 Până s'au lăpădat de Răsărit,
 Cu blăstăm și cu jurământ,
 Și n'au câștigat nici o dobândă,
 Măcar nici cât o ghindă.
 Apoi norodul tot sau pus în price,
 Ca legea și credința lor să nu se strice.
 Dar nimic nau folosit
 Că pe toți i-a biruit.
 Sub acest archierou pe Ardealul
 Ticăloșesce l'au impresurat amarul,
 Că au rămas cu latinii în unire
 Spre a lor vecinică peire.
 Unația dacă bine s'au așezat,
 Și cu toții desevârșit s'au împăcat,
 Indată ș'a arătet pretinia
 Că au surpat din Belgărad Metropolia;
 Ca nici semn se nu mai găsească
 De pravoslavie să se pomenească.
 Vai! să mai fac acum pomenire
 Cu amar și tânguire.
 Câte rătăci asupra mea veniră,
 Și cu totul mă pustiră.
 Că după ce Ardealul cu papistașii sau uniat
 Și la Papa cu totul s'au plecat,
 Atunci și maica mea Tismană s'au scârbit,
 Și cu totul pe mine m'au părăsit,
 Și părinții călugări ne-au urit,
 Toți dela mine au fugit.
 Am rămas pustie și s'eracă,
 Ne având ctitori nici Maică.
 Atunci pismașii s'au sculat,
 Și de toate părțile m'au prădat,

*) Noi nu cunoaștem relicvile acestui sfânt.

Cei de prin prejur Calvinii,
 Și cu uniții Români,
 Unii au luat satele și moșiile.
 Alții grădinife și vile,
 Și din odoare ce am avut,
 Au luat cine au putut.
 Și m'am făcut după prorocie,
 Ca o colibă părăsită într'o vie
 Pustie și uflită,
 De toți cu totul părăsită;
 Pentru-că nația era neintemeiată
 În Ardeal ascunsă și arătăta.
 Venea la mine de multe ori părinți
 Mulți din multe părți.
 Pentru ca să se odichnească
 Și pe mine după cuviință să mă grijească.
 Însă slugile lui Christos a odichni n'a putut,
 Că unia cu uniții ne încetat i-au gonit,
 Căci Ardealul era îngropat tot cu unia
 Precum de demult, în rēutăți Ninevia;
 N'a vrut D-zeu să peardă ardeleni,
 Precum nici atunci Nineviteni;
 Că pe plăcutul său Domnul l'a ales
 Pe prea cuviosul Visarion și l'a trimis
 Om minunat și plin de dar,
 Puternic l'a trimis la Ardeal,
 La anul o mie șapte sute patruzeci și patru,
 S'a descoperit rēutatea și păcatu.
 Așa poruncă avea să strige și să vestească:
 Ca toți să se pocăiască.
 Să nu rămăie cineva cu papa în unire
 Că va fi întru peire.
 Au strigat în Dobra și în Deva și în Orăștia
 Precum Iona trei zile în Ninevia.
 Au zis, că cei-ce sunt uniți,
 Nu sunt creștini adevărăți.
 Și popii, de când s'au unit,
 Nici o taină sântă n'au sēvirșit.
 Și altele multe au zis din Scripturi,
 Care sunt adevērate învățături,
 Atuncea dacă s'au vestit,
 Unația rēu s'a bolnăvit,
 Și i-s'a făcut rană mare,
 Fiind că au rēmas la defăimare.
 Apoi sântul dela Orăștie a venit pe drum
 în sus,
 Și până la scaunul Sēliștei au ajuns,
 De D-zeu fiind îndreptat,
 Că acolo om uniat nu s'a aflat,
 Ci singuri prostatici Români,
 Și cu prostime buni creștini.
 Sēliștea este un munte deoparte,
 Scaun de șapte sate.
 În Sēliște mi-se pare trei zile au șezut,
 Cuvēnt și o sfeștanie le au făcut.
 Și din Sēliște în cetatea Sibiinului au venit
 Cu Vlădica Inochentie Clain s'au întēlnit,
 Mult cu dēnsul au vorbit și l'au muștrat

Însă toate cuvintele acele nu le-am aflat.
 Numai aceasta întăiu i-au zis de împreunarea
 latinească.

Cu totul să se părăsească.
 Atunci lângă Vlădica protopopol Băianul s'au
 aflat

Acesta cu ocară s'au ridicat,
 Asupra acelu om cuvios,
 Cu hulă, numindu-l păduchios
 Și de grab ticălosul de el s'a bolnăvit.
 Din Sibiu bolnav a eșit.
 Și până acasă păduchii l'au năpădit,
 Și mănăcându-l de viu a murit.
 L'au dus pe Visarion și la divan,
 În gubernic să-l vadă cine-i și ce fel de om.
 În divan dacă s'au dus,
 Tot adevērul l'au spus.
 Și le-au zis de vor voi,
 Să le arete pe Atanasie,
 Cel unit,
 Cum stă întreg neputrezit;
 Căci este de biserica rēsăritului despărțit
 Și pentru aceea stă împetrit și afurisit.
 Atunci un baiorin,
 De lege calvin,
 Din divanul guberniei s'au sculat,
 Și pe cuviosul mult cu ocară l'au certat,
 Și mult ispitindu-l, o damblă rea l'au găsit,
 Și abia din Sibiu au eșit.
 La curtea sa în Sumera au ajuns,
 Și chelașului său toate a spus.
 Eu (zice), sântului vostru tare m'am impo-
 trivit,

Și eată cumplit m'am bolnăvit.
 Deci acela jumătate s'a uscat,
 Pe picioare n'a mai umblat.
 Însă a mănecat și a bēut,
 Iar a vorbi n'a mai putut.
 Ci numai ca o hiară a răcnit,
 În viață cât a trăit.
 Aceste câte s'au pus,
 Toate s'au făcut,
 Că cei-ce le-au vēzut și le-au auzit.
 Toate le-au mărturisit.
 Și alte minuni de Visarion s'au lucrat.
 Mai ales încă la Bănat.
 La orașul Lipova, unde au fost Episcopie,
 Acolo prea cuviosul de toți se știe,
 Ninevia prin Iona s'au mântuit,
 Iar uniții prin Visarion nu s'au căit.
 Ci au rēmas tot în unire,
 Spre a lor vecinică peire.

(Va urma)

Sinodul protopresbiteral în Caransebeș

Joi în 26 Martie s'a ținut în Caransebeș Sinodul protopresbiteral.

Din raportul prezentat de Rev. Domn protopop Andreiu Ghidiu ne-am putut convinge despre starea, în care se află biserica și școala în tractul protopresbiteral al Caransebeșului. Am observat unele rele înrădăcinate, cari cer numai decât o îndreptare, dacă nu vom, ca totul să se nimicească, căci răul a început chiar dela rădăcină.

E vorba de propunerea religiunii în școlile noastre populare. Nu ne ocupăm acum cu întrebarea, că cine ar fi obligat a propune religiunea în școala populară, o întrebare, cu care sau ocupat alții, dar până astăzi este neresolvată.

Fapt este însă, că la școlile așa numite naționale sau comunale, cari stau în administrațiunea guvernului țării și în cari comitetele parohiale nu se pot amesteca, religiunea are să o propună preotul. — Este și corect lucrul acesta, căci învățătorii dela școlile comunale se denumesc de guvernul țării și în multe cazuri sunt aplicați ca învățători la școlile comunale astfel de indivizi, cari nu aparțin religiunii noastre, sau de aceia, cari au absolvat studiile la pedagogia de stat, unde nu au ocaziune a se ocupa cu metodică specială a studiului religiunii.

Astfel stând lucrul a trebuit să cuprindă fiori pe fiecare om cu tragere de inimă pentru soarta bisericii și a poporului nostru, când ni s'a prezentat partea referitoare la propunerea religiunii în școlile comunale

Eată ce ne spune Dl. protopop: „S'a propus și examinat studiul religiunii prin *preoții locali* în școlile naționale din Armeniș, Cireșa, Ciuta, Crăjma, Glimboca, Iaz, Merul, Obreja, Rusca Rusca-montană și Teregova.

S'a propus și examinat religiunea prin învățători în școlile naționale din Bolvașnița, Borlova, Buchin, Bucșnița, Cârpa, Dalei, Feneș, Ilova, Marga, Ohababistra, Petroșnița Poiana, Rueni, Sadova-noaună Slatina-mică, Vălișoară, Verciorova, Voislova și Zervesci. În școala națională din Var n'a propus învățământul religiunii nici preotul nici învățătorul din cauza dușmăniilor încordate dintre ei. *Cu toate aceste protopresbiterul a examinat elevii Din istoria biblică și rugăciuni, având deplină cunoștință că elevii au fost bineinstruiți în studiul religiunii în anul 1896/7.*

Trist Tablou! Numai 11 preoți au aflat de bine a și implini datorința față de creșterea religioasă a poporului, ear 21 de preoți lasă tinerimea în voia liberă a întâmplării, neîngrijind ea din elevii școlii populare să devină cu timpul oameni religioși.

Acum să vedem cum stăm cu materia propusă. În Cireșa s'a propus și examinat numai rugăciuni. Tot din raport vedem, că în Cireșa nu s'a propus cântarea bisericească. Noi stim că în Cireșa avem preot din generația tină, care a absolvat aici în Caransebeș pedagogia și teologia și a avut fericirea de a i-se face favoruri extraordinare, căci în 4 ani a făcut și pedagogia și teologia. În modul acesta voesce părintele Grozavescu a se areta mulțămitoriu mai marilor sei și oare n'ar fi mijloace, ca un astfel de preot

să fie constrâns ași implini datorința cu conștiință și să nu se creadă, că este pus în comună numai să se folosească de beneficiile împreunate cu postul seu? În școlile s'a examinat din rugăciuni și istoria biblică, ear în 21 de școlile din rugăciuni, istoria biblică și catechism. *Despre istoria bisericească în școlile populare nici amintire.*

Apoi nu ne putem închipui cum vin copiii din Var să sufere din cauza neînțelegerilor între preot și învățătoriu, căci dacă admitem motive de aceste ne vom pomeni, că casurile aceste se înmulțesc și poporul nostru sufere.

Și mai rău stăm cu numărul celor ce au participat la propunerea religiunii. Au fost înscriși în școlile amintite 3806 elevi și eleve dele 6—12 ani și dintre acestia sau examinat din religiune 1031 băieți și 824 fete, la olaltă 1855, ear 1951 de elevi și eleve nu au fost la examenul de religiune.

Așadară mai mult de jumătate din copiii obligați a umbla la școală au rămas neexaminați și putem presupune, că nici nu au fost instruiți în religiune. Unde ajungem în modul acesta? Ce are să fie din copiii respectivi, devenind mari, când au să fie membri folositori al bisericii și națiunii?

Și mai rău stăm cu copiii dela 12—15 ani, căci dintre acesti au fost la examen numai un băiat și 12 fete. Apoi să ne mirăm, că poporul nostru decade din ce în ce tot mai mult și nu mai are nici un interes pentru biserică și școală?

Cine e cauza? Judece cei competenți.

Eată cu ce cuvinte s'a adresat nemuritoriu Episcop Popasu la anul 1866 către preoți, îndemnându-i a catichisa tinerimea de la 12 ani în sus în toate Duminecile și sârbătorile: „Fără învățatură nu poate sta biserica, chiar și sântele taine primesc tărie dela învățatură. Învățătura este rădăcina cultului dzeesc. *De aceea învățătura catichisațiunii mai sus atinsă Vi-o leg de inimă, puneți silință, întrebuițați toate mijloacele morale, stăruiți cu tot dinadinsul pentru ca învățătura catichisațiunii să se introducă la toate bisericile, să se susțină și din an în an să sporească tot mai tare, căci numai așa clerul și poporul nostru să va putea în privința religiei, și privința credinței strămoșesci să se apropie de aceea ce trebuie să fie. Catichisațiunea aceasta înaintea mea este una din petrele de probă, după care voui judeca preoțimea încredințată îngrijirii mele arhipăstoresci. Pe acela din preoțime îl voui ținea de servitoriu luminat, religios, tare în religia strămoșască, credincios bisericii, căreia slujesce, și adevărat părinte al poporului, care-l susține, în a carui biserică catichisațiunea e bine cercetată, prinde rădăcini și sporesce. Eară din contra, unde catichisațiunea de abea se începe și și înceată din cauza clerului căt și din cauza poporului, sau unde se jace sporiu slab și de nimic, acolo preotul va fi privit de mine ca servitoriu leneș și îndărătnic, iubitoriu de nesciință și nepăsătoriu, căci ce este mai reu, decât a fi fără credință, necredincios bisericii și poporului cui slujesce și dela care se hrănesce“*

Să urmărim și astăzi cuvintelor marelui Arhiepiscop și nu vom mai avea ocaziune să ne plângem că ceretarea bisericii este slabă, că „oamenii după spiritul timpului de astăzi se lasă povățuiți mai mult de grijele lumesci de cât de cele ceresci“.

Să trecem la alt rău.

Din raportul citit am văzut, că în protopresbiteratul Caransebeșului în anul 1897 au fost 12 căsătorii nebinecuvântate de biserică. Un rău acesta, care trebuie să ne bage la grijă, căci dacă vom sta cu mâinile în sân și nu vom întrebuința toate mijloacele pentru desrădăcinarea răului, căsătoriile nebinecuvântate de biserică se vor înmulți din an în an.

Acest rău impune preoțimei în mod imperativ datoria de a se interesa cu deplină atenție de întărirea religiozității și moralității în popor. Să privegheze preoțimea cu neadormire, și să învețe poporul cu fapta și cu cuvântul pentruca să nu cadă în ispită și în păcatul înstrăinării de biserică noastră și de învățăturile ei. Ostenelele stăruitoare ale preoților nu vor rămâne fără rezultat dorit, dacă cu adevărat zeli și iubire față de sânta lor chemare vor purcede întru combaterea răului.

În genere am dori ca preoțimea noastră să se intereseze mai mult de afacerile aceste, să studieze bine atât legea bisericească cât și cea civilă, să caute cari sunt deosebiri între aceste legi, și să nu se creadă că e destul atestatul dela matriculantul civil pentru a cunoaște pe cineva.

Din necunoașterea legii bisericești și civile se pot comite erori mari, cari numai daună pot aduce bisericii și poporului nostru.

Reverendisimul Domn protopresbiter, în zelul său pentru biserică și școală, ni-a făcut în raportul prezentat caracteristica fiecărui învățătoriu dela școlile confesionale, ni-a arătat cum își împlinește fiecare învățătoriu datorițele sale și ce însușii are. E laudabilă ideea aceasta a Reverendisimului Domn protopresbiter și am dori ca să ni descrie și pe preoții din tract, să ni arate care ce însușiri are și cum își împlinește datorițele față de biserică și școală.

Istoriele religioase morale

Un domnitoriu plecase călare la preumblare și în calea sa întâlni pe un sătean, carele cântând își ara pământul. „Hei bade, trebuie să-ți meargă bine de ești atât de voios; îi doară al tău pământul ăsta de îl lucrezi cu atâta sîrguință?“ îl întreabă domnitoriu. Săteanul nu cunoștea pe domnitoriu și răspunsă fără de sîfială: Ba domnule, n'am ajuns pîn' a fi atât de bogat, ar fi așezat de mine, — dar eu ar pe plată“. „Și cât câștigi la zi?“ îl întreabă domnitoriu. „Dar cât păcatele, iacă vr'o patruzeci de bani“. „Asta-i foarte puțin și nu cred să-ți ajungă“. „Ce să-mi ajungă, trebuie să-mi și prisosească.“

„Asta n'o pricep“. Săteanul ridea cu sinceritate și zise: „Apoi dacă chiar voiesci s'o știi, e destul ca zece bani să mă susțină pe mine și pe nevasta, cu alți zece bani plătesc o datorie veche, zece bani îi împrumut altora și alți zece îi dau pentru numele Domnului“. Asta-i ceva ce eu n'o pot deslega, n'ai face bine să vorbești mai la înțeles?“

„Dăpoi vezi Domnule: acasă am doi părinți bătrâni cari m'au hrănit și crescut pe când eram prunc și neajutorat, acum au ajuns ei la neputință și trebuie să-i susțin; astai datoria pe care trebuie să o replătesc și pentru acoperirea aceleia dau la zi câte zece bani. Cei zece bani cei împrumut îi folosesc pentru creșterea copiilor mei, ca să devină creștini buni și oameni cinștiți; și aceștia o să ne fie spre ajutoriu la o vreme de neputință. În sfârșit mai am acasă două surori bolnave, cari le susțin și îngrijesc, deși n'aș fi tocmai îndatorat, și așa ceilalți din urmă zece bani îi dau pentru numele Domnului“.

Domnitoriu îi plăcu foarte acest răspuns și zise: „Asta-i frumos dela tine bade și o să-ți dau și eu ceva de deslegat. Spune-mi m'ai văziutu-mai tu vr'o dată?“ „Nici când Domnule!“ „Pîn'ă trece cinci minute ai să mă vezi de cinci-zece de ori și pe toți cei cinci-zece asemenea mie să-ți porți în buzunar.“ „Asta nu se poate și nu te pricep, ori doară îți rizi de mine?“ — Nici de fel și o să vezi îndată!“ răspunse domnitoriu și băgând mâna în buzunar scoasă și numără săteanului cincizeci de galbini noi, și pe fiecarele era înprimit chipul domnitoriuului, iar săteanul stătea nedumerit și mirându-se. „N'ai bi teamă, banii sunt adevărați, vin dela bunul Dumnezeu și eu sunt platnicul. Sănătate!“

„Tot mă mir vecine, cum lucrezi și ce faci, și cu ce fel de farmece te încunjuri, dar ved că economia d'ale e atât de în rînd bun și așa frumos înaintezi în toate, deși poate că nu lucrezi mai mult decât d'alde de noi, căci și noi lucrăm din greu și tot n'o ducem mai departe“. — Dar vecinul îi răspunse: „Ei, d'ai ști în ce sustă norocul meu! Sunt cei dirigători de curte ce-i am!“ — „D'ale ai nescari dirigători, dar lasă-te nu glumi!“ — „D'apoi așa-i, ăștia sunt: cocoșul, pisica și cănele“. — „Dar lasă-te, acum ved că mă și batjocuresci!“ „Nu glumesc vecine, ci îți spun curatul adevăr. Des de dimineață, cum se ivesc zorile vine cocoșul și strigă: — Sculați! sculați! — După aceea vine pisica, șede sub tăvanul cuptorului, începe a se peria și găti și strigă: — Spălați-vă, aerisați odaia și să fie ordine! În fine cănele stă în ușa curții și observă cu atențiune pe ori care intră și iese el cunoaște care ni-e prietenul și care dușmanul, și strigă: „Fiți pe grijă!“

„Așa! Acum te înțeleg vecine dragă. Vrei să zici că sunt de lipsă trei lucruri, spre a prospera în ale căsniciei și a te susține în rîndul bun și adevărat: sîrguință, curățenie și atențiune“.

„Dacă o crezi așa, apoi fie; dar eu îți mărturisesc curat că: sunt mândru de dirigătorii mei, căci ei mă admoniază în fie-care zi, astfel așa uita“.

(Tradusă de S. Bistrean)

Varietăți

Marea săptămână a Patimilor Domnului nostru Isus Cristos. Omului căzut prin neascultarea de Dumnezeu s'a deschis calea spre fericirea cerească prin Patimile de viață făcătoare ale Fiului lui Dumnezeu, ale Domnului nostru Isus Cristos, căci cu scumpul său sânge ce a curs din sântul său trup ne-a spălat de păcatul strămoșesc. Pătrunzătoare și mișcătoare de inimi sunt cântările noastre bisericesti și rânduela aședată de sânta biserică pentru septemăna Patimilor.

De aceea și Prea Sântitul Domn Episcop diecesan *Nicolae Popea*, ca un bun păstoriu și arhieru, ca un vrednic urmaș al Sântilor Apostoli, fiind dăruit cu sănătate, însuși a plinit serviciile dă-esci de Joi începând, fiind asistat de P. C. Sa părintele archimandrit *Filaret Musta*, de P. O. D. protopresbiter *Andrei Ghidiu* și de ceilalți preoți locali.

Avis. Să atrage atențiunea fostilor învățători în fostul regiment romano-banatic Nr. 13, la adunarea convocată la Caransebeș din partea domnului inspector școlar regesc *Dr. Ioan Dengi* pe 8 Aprile c. vechiu (20 Aprile cal nou), pentru regularea afacerilor bibliotecii asociațiunei dela școalele naționale române din fostul regiment romano-banatic.

Adunarea se va ținea în sala comunității de avere în numita zioă, adică 8 Aprile c. v. (20 Aprile cal. nou) la 11 oare înainte de amezzi.

Respectivii domni ar face bine să vină cu o zioă înainte pentruca să aibă timp a se conțelege în privința acestei afaceri de interes pentru dēnsii, avēnd a hotări în privința bibliotecii și a capitalului adunat.

Mulțămită publică. Vrednicul și bunul creștin *Ioan Fiath* Nr. cas. 180 și soția sa au donat bisericii noastre gr. ort. rom. din Luncavița 6 jugere de pământ, care după încetarea D.-Lor din viață trece în posesia și folosul bisericii. Ne luăm voia deci subsamnații a aduce și pre aceasta cale a publicității mulțămirile noastre și în numele întregii comuni bisericesti, dorind ca aceeași faptă nobilă să fie urmărită și imitată și de alți credincioși. *Martin Armaș* președintele com. parohial. — *Nicolae Popovici* notariul com. parohial.

Bibliografie

Căsătoria după legea civilă-ungară (Art. de lege XXXI din 1894) cu notițe din dreptul bisericesc răsăritean de *Dr. Petru Ionescu*. Preț 80 cr.

Dotățiunea clerului. În tipografia arhidiecesană din Sibiu a apărut zilele acestea o broșură intitulată **Dotățiunea Clerului**, reflexiuni asupra proiectului de lege despre întregirea venitelor preoțesci, de *Ilie Dinurseni*. Broșura se estinde pe 147 pagini și are următorul cuprins: Un studiu asupra proiectului de lege mai sus numit. Memoriul dela 1850 al episcopului, mai târziu metropolitului *Andrei Baron de Șaguna*, asupra do-

tațiunii clerului; apoi proiectul de lege despre întregirea emolumentelor preoțesci și în urmă interesanta motivare, cu care ministrul cultelor și instrucțiunii publice a prezentat dietei acel proiect, și pe care ziarele române a publicat'o numai în scurte excerpte.

Un nou misionar în Bucovina. Nu suntem amici ai polemicii de natură confesională. Însă când vedem, că pacea confesională se tulbură prin o mână frivolă, nu putem fi indiferenți. Și aceasta pace se tulbură de facto și se tulbură intenționat. Cine a avut ocaziunea să asiste unei predici în bisericile romano și greco-catolice, a trebuit să observe, că aceste predici au cam totdeauna un ascuțiș politic național. Legea noastră este aproape totdeauna vătămăta, fie direct, fie metaforic. Dar' întrebăm acuma: Unde am ajunge, dacă și de pe amvonul nostru s'ar predica în aceiași termeni și cu aceeași tendință? N'ar reinvia în cadru mai mic rebelul de 30 de ani? Nu s'ar ucide în numele lui Cristos, al Dumnezeului iubirei universale, popoarele din generațiune în generațiune? Și totuși nu înceată frivolul joc. Sceptrul hapsin al Romei cere noaue victime, noaue și tot mai noaue. Uneltirile sunt machiavelice. Ar trebui un nou Eugene Sue spre a le demasca și arăta în toată nuditatea lor. Noaue Românilor, biserica ni-a fost și ne este ocrotitoarea noastră din ori-ce punct de vedere, în timp de pace și în războiu. Ea i-i mama nației noastre. Ea ne conservă limba, ea ne crește. Pe dēnsa trebuie să o apărăm. Spre ilustrarea propagandei iesuitice ni se transmit din parte bine informată următoarele știri sub titlul de sus: **De Luni până Joi** a petrecut în orașul nostru un călugăr gr.-cat., anume *Andreas Szeptycki*, fiu al unei familii nobile (conte), ai cărei strămoși aparțineau încă în secolul al XVIII clasei boierești de origină *ruteană*. Pater *Szeptycki* a fost catolisat și — polonizat (aceste noțiuni sunt identice la noi) și era până înainte de 6 ani cel mai fanatic *romano-catolic*. Dar' iată lucru ciudat! Infalibilul din Roma îi încuviințează trecerea la *greco-catolicism*. Roma de alta nu încuviințează decât trecerea de la greco la romano-catolicism, dar' nici când invers. *Acest călugăr* a predicat în biserică uniată din Cernăuți de 3 ori pe zi, spre a captivă numeroșii auzitori de confesiunea noastră. Ei bine, aceasta nu i-o putem și nici nu voim să i-o interzicem. Însă caracteristic și de tot semnificativ este, că tot acest călugăr a primit — sunt acuma trei luni — aceeași misiune pentru satul *Rostoki*, unde a apărut cu barbă artificială, spre a seduce credulul popor. „*Buk. Widomosty*“ s'a revoltat în contra acestei proceduri — spunem nu infame, ci originale. (Patria)

Licitațiuni minuende

Pentru zidirea de nou a salei de învățământ dela școala confesională gr. ort. rom. din **Sâmbanăș**, protopresbiteratul Vêrșetului se escrie prin aceasta licitațiune minuendă în înțelesul ordinațiunei consistoriale din 2 Martie a. c. Nr. 4357 Șc. ex 1897 cu prețul de esclamară de 2090 fl. 26 cr. v. a.

Licitațiunea se va ținea în școala locală Duminecă în 12/24 Aprilie a. c. la 2 oare după amiază.

Întreprinzătorii se vor prezenta în ziua aceea în fața locului având a depune înainte de licitare vadiul de 10%.

Planul și specificațiunea de măsuri și spese se pot vedea la oficiul parohial din loc.

Sâm-Iandș, 8 Martie 1898. 2—3 [15]

Petru Sporea m. p.
președinte.

Petru Barsalic m. p.
notariu.

Pe baza decisiunii Venerabilului Consistoriu diecesan ddo 4 August 1897 Nr. 2602 B. s'a încuviințat pentru acoperirea cu tinichea și repararea s. bisericii gr. or. rom. din comuna **Sacul**, suma de 832 fl. 92 cr. v. a.; deci pentru preluarea lucrului de sub întrebare se escrie: Licitațiune minuendă, carea se va ținea în comuna Sacul ni 19 Aprilie st. v. 1898 la oarele 10 $\frac{1}{2}$.

Reflectanții vor avea a depun- la începutul licitațiunii vadiul de 10% în bani gata sau hârtii de valoare.

Specificațiunea de spese și măsuri se pot vedea ori și când la Oficiul parohial din loc.

Numai oameni probați și experți se vor primi ca licitanți.

Sacul la 28 Februarie 1898. 3—3 [13]

Nestor Trandafir
președ. com. par.

Vasilie Tărianu
not. com. par.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățatoriu la școala confesională gr. or. rom. din comuna **Togir**, protopresbiteratul Ciacovei, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.”

Emolumentele sunt:

1. Salariul în bani gata 182 fl. v. a.
 2. 24 Hectolitre și 60 Litre de grâu curat, socotit după calculul mediu de 10 ani, Hectolitru cu 5 fl. 20 cr. face 127 fl. 92 cr.
 3. 4 jugere și un pătrariu pământ de arat, după calcul mediu de 10 ani, cu 10 fl. jugerul, face 42 fl. 50 cr.
 4. Cortel liber și grădină pentru legumi.
 5. Dela înmormântări unde va fi chemat 50 cr.
 6. Paușal pentru conferințele învățătorești 10 fl.
 7. Paușal pentru adunarea generală a Reuniunii învățătorilor 8 fl.
- Recursele pentru acest post adresate comite-

tului parohial sunt a se înainta Prea On. Oficiu protopresbiteral gr. or. în Ciacova.

Din ședința comitetului parohial ținută la 9 Martie 1898 1—3 [17]

Corneliu Marcu m. p.
președinte

Ioan Belciu m. p.
notariu

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Têrg de țară

Têrg de țară se va ținea în comuna **Teregova**, la 22 Aprilie a. c.

Teregova este centrul unui ținut, care se ocupă mai cu samă cu economia de vite, cu stațiune la cale ferată, cu loc de încărcare de vițe, și unde de trei-ori în zi circulează trenurile, și are postă și telegraf. La târgul ac-sta se aduc multe vite cornute îngrășate și de lucru, oi, capre, cai și porci; deci cumpărătorilor li-se dă destulă ocaziune, ca să poată cumpăra cu preț scăzut vite bune, nu numai la târgurile de țară, ci și la târgurile de săptămână, care se țin Vineria. 2—2 [16]

Primăria comunală.

The Mutual

societate de asigurare asupra vieții din New-York.

Cea mai mare și cea mai bogată pe lume, fără acționari; tot folosul în favoarea asiguraților.

Cele mai libere condițiuni

Asigurări încheiate nu se pot atăca nici desvalidita din partea societății.

Situațiunea societății după bilanțul din a. 1897:

Suma asigurațiilor în vigoare 4,853 Mil. de fr.
Averea totală 1,314 $\frac{1}{10}$ Milioane de franci.
Venite anuale 280 $\frac{1}{2}$ „ „ „
Fond de beneficii (nenăcârate) 184 Mil. de fr.

Cu prospecte și tabele de premii servește cu toată plăcerea

[16] 2—6

Eperyesy & Fűszfás

Agent în Caransebeș.